

Pracovní smlouva

1. Charakteristika

- Pracovní smlouva

dokument zakládající pracovně-právní vztah a vymezující práva a povinnosti, které zaměstnanci a zaměstnavateli z tohoto pracovně-právního vztahu vyplývají

- Formální stránka pracovní smlouvy:

a) údaje o zaměstnanci (jméno, RČ, bydliště)

b) údaje o zaměstnavateli (název, IČO, sídlo)

c) povinné údaje

d) datum podpisu smlouvy

e) podpisy (razítko) – zaměstnance a zaměstnavatele

1. Charakteristika

- Před uzavřením pracovní smlouvy je **zaměstnavatel povinen seznámit** zaměstnance **s právy a povinnostmi**, které pro něho z pracovní smlouvy vyplývají, dále **s pracovními a mzdovými podmínkami**, za nichž má práci konat.
- **Zaměstnavatel je povinen zajistit, aby se zaměstnanec před uzavřením smlouvy podrobil lékařské prohlídce** (náklady spojené se vstupní lékařskou prohlídkou by dle zákoníku práce měly být hrazeny zaměstnavatelem)

2. Zákonné (povinné) údaje

- Pracovní smlouva musí ze zákona obsahovat údaje:
(bez těchto údajů je smlouva neplatná !!!)
 - 1) druh práce
 - 2) místo nebo místa výkonu práce
 - 3) den nástupu
- Smlouva musí být uzavřena písemnou formou,
minimálně 2 vyhotovení (zaměstnavatel a zaměstnanec)
- Pracovní poměr vzniká dnem nástupu do práce (i
kdyby byla smlouva podepsána dříve)

3. Nepovinné údaje

- Pracovní smlouva může obsahovat i další údaje a to nepovinné :

1) zkušební doba

2) doba trvání pracovního poměru

– neurčitá

– určitá

3) výše mzdy/platu

4) rozvrh pracovní doby

5) délka dovolené

6) konkurenční doložka

4. Zkušební doba

- slouží zaměstnanci a zaměstnavateli, aby si ověřili, že jim bude pracovní vztah vyhovovat
- obě strany mohou zrušit pracovní poměr bez udání důvodu a to pouhým oznámením druhé straně
- doba maximálně 3 měsíce, (u vedoucích pracovníků 6 měsíců)
- musí být sjednána písemně jako součást pracovní smlouvy a nejpozději v den nástupu do práce, jinak je její sjednání NEPLATNÉ!!!

5. Doba trvání pracovního poměru

1) na dobu určitou – třikrát a dost!!!!

- může být sjednána od roku 2012 max. na 3 roky,
- pak maximálně 2x prodloužena (tj. u jednoho zaměstnavatele lze pracovat na dobu určitou max. 9 let)
- následně lze:
 - ukončit pracovní poměr
 - překlopit na dobu neurčitou

2) na dobu neurčitou

- takto uzavřený pracovní poměr nelze jednostranně změnit na pracovní poměr na dobu určitou /pokud, pak zaměstnanec musí souhlasit!!!/

6. Výše platu /mzdy

- **Plat - odměna** zaměstnance **za práci pro** zaměstnavatele, který je **veřejnou institucí** (tzv. veřejný sektor – stát, obec, kraj, příspěvkové organizace, školy atd.)
- Plat lze dostávat na základě splnění státem stanovených podmínek **platového tarifu**
- Plat se poskytuje **dle složitosti, odpovědnosti a namáhavosti práce, obtížnosti prac. podmínek, prac. výkonnosti a dosahovaných prac. výsledků**

6. Výše platu /mzdy

- Zákon přikazuje, aby **za stejnou práci** nebo za práci stejné hodnoty příslušel všem zaměstnancům **stejný plat**
- Plat **nesmí být nižší než minimální mzda** /od 1.1. 2018 je 12 200 Kč, tj. 73,20 Kč na hodinu/
- výši platu určuje zařazení zaměstnance do **platového tarifu**, který se sestavuje kombinací:
 - **platové třídy** – zařazení podle charakteru vykonávané práce
 - **platového stupně** – zařazení dle délky dosaž. praxe

6. Výše platu /mzdy

- Celkem existuje **16 platových tříd** a **12 platových stupňů**
- **Podmínky pro zařazení** do určitého platového tarifu **stanovuje** svým nařízením **Vláda České republiky**, a to veřejně
- Příplatky:
 - **osobní příplatek** – až do výše 50 % plat. tarifu /dlouhodobě velmi dobré prac. výsledky, větší rozsah prac. úkolů než ostat. Zaměstnanci/
 - **příplatek za prac. pohotovost** – P 50%, M 10%

6. Výše platu /mzdy

- **příplatek za vedení** – od 5 až do 60 % platového tarifu
- **příplatek za svátek** - 100 %, ale místo něj je upřednostňováno placené náhradní volno
- **příplatek za noční práci** – 20 % z hrubého platu a minimálně 10 % z hrubé mzdy
- **příplatek za práci v sobotu a v neděli** – 25 % hrubého platu a 10 % hrubé mzdy
- **příplatek za rozdělenou směnu** – ve výši 30 % průměrného hodinového výdělku
- **příplatek za přesčas** - 25 % z hrubé mzdy zaměstnance /popř. náhrad volno/

6. Výše platu /mzdy

- **zvláštní příplatky, např.:**
 - za práci ve ztíženém pracovním prostředí
 - za práci v podmínkách spojených s mimořádnou neuropsychickou zátěží, rizikem ohrožení života a zdraví nebo obtížnými pracovními režimy
 - za přímou pedagogickou činnost nad stanovený rozsah
 - specializační příplatek pedagogického pracovníka

6. Výše platu /mzdy

- **Platový výměr:**
- **v den nástupu** do práce zaměstnavatel povinen vydat zaměstnanci **písemný platový výměr**, kde musí uvést údaje o:
 - **plat. třídě a plat. stupni**, do nichž je zaměstnanec zařazen
 - **výši plat. tarifu a ostat.** pravidelně měsíčně poskytovaných **složkách platu**
 - **termínu a místu výplaty** (pokud to již není uvedeno v prac. smlouvě nebo vnitř. předpisu)

6. Výše platu /mzdy

- **Mzda - odměna** zaměstnance **za práci** v pracovním poměru **v soukromém sektoru**
- Složky mzdy:
 - **Pevná složka** - paušální velikost mzdy
 - **Pohyblivá složka:**
 - **Příplatky** /povinné - práce přesčas, ve svátek, v noci, v sobotu a neděli a za práci ve ztíženém prac. prostředí/
 - **Osobní ohodnocení** /kvalita práce konkrét. zaměstnance, lze jej odebrat pouze při zhorš. kvalitě práce zaměstnance/

6. Výše platu /mzdy

- **Prémie** - stanoveny v procentech a slouží ke zvýšení motivace
- **Odměny** - vyplácejí se jednorázově
- **Druhy mezd**
 - **Časová mzda** - výdělek závislý na množství odprac. času
 - **Úkolová mzda** - výdělek závislý na počtu jednotek vykonané práce
 - **Podílová mzda** - závislá na obratu nebo dosaženém zisku zaměstnavatele
 - **Měsíční** – její výše je stejná bez ohledu na počet pracovních dnů v měsíci

6. Výše platu /mzdy

- **hrubá mzda** = základní mzda + osobní ohodnocení, příplatky, prémie a odměny + náhrady mzdy /např. dovolená, svátek aj./
- **čistá mzda** = hrubá mzda - zákonné srážky (záloha na daň z příjmu, zdravotní a sociální pojištění)
- **Výpočet mzdy:**
 - **Superhrubá mzda (celkové mzdové náklady na zaměstnance)** = hrubá mzda + pojistné placené zaměstnavatelem (25 % sociální a 9 % zdravotní)
 - Slouží k výpočtu daně ze závislé činnosti ve výši 15 %. Vypočtená daň se snižuje o slevy na dani, např. na poplatníka, dítě atd.

6. Výše platu /mzdy

- **Čistá mzda** – výpočet
 - Z hrubé mzdy se nejprve vypočítává sociální a zdravotní pojištění
 - hrubá mzda - sociální pojištění 6,5 % - zdravotní pojištění 4,5 % - daň ze závislé činnosti snižovaná o slevy = čistá mzda
- Mzda se vyplácí ve stanoveném výplatním termínu buď v hotovosti nebo převodem na účet

Zdravotní pojištění

- Zaměstnanci se sráží z hrubé mzdy 4,5 %
- Zaměstnavatel za zaměstnance odvádí 9%
 - Celkovou částku odvádí zaměstnavatel jednotlivým zdravotním pojišťovnám

Sociální pojištění

- Zaměstnanci se sráží z hrubé mzdy 6,5 %
- Zaměstnavatel za zaměstnance odvádí 25 %
 - Celkovou částku odvádí zaměstnavatel a jedná se o příjem do státního rozpočtu

Ze zdravotního pojištění se hradí:

- a) Ošetření u lékaře a pobyt v nemocnici
- b) Léky
- c) Lázeňská péče
- d) Doprava nemocných

Ze sociálního pojištění se hradí:

- e) Nemocenské a sociální dávky
- f) Důchody
- Podpory v nezaměstnanosti, rekvalifikace, vytváření nových pracovních míst-dotace

Slevy na dani

Zohledňují sociální situaci poplatníka.

- Sleva na poplatníka 24 840 Kč/2 070 Kč
- Student 4 020 Kč/335 Kč
- Dítě
 - na 1. dítě 13 404 Kč/1 117 Kč
 - na 2. dítě 19 404 Kč/1 617 Kč
 - na 3. a každé další dítě 24 204 Kč/20 17 Kč
- Sleva na manžela (manželku) – pouze ročně
24 840 Kč ročně
- Důchodce 24 840 Kč/2070 Kč
- Držitel průkazu ZTP/P 16 140 Kč/1345 Kč

Slevy na dani

- Invalidita
 - invalidita I. a II. stupně 2520 Kč/210 Kč
 - invalidita III. stupně 5040 Kč/420 Kč
- Školka a školkovné 11 000 Kč
- Sleva na dani za EET 5000 Kč
- Dítě ZTP/P
 - na 1. dítě ZTP/P 30 408 Kč / 2534 Kč měsíčně
 - na 2. dítě ZTP/P 38 808 Kč / 3234 Kč měsíčně,
 - na 3. a každé další dítě ZTP/P 48 408 Kč/4034 Kč

Odpočitatelné položky ze základu daně

- **Dary**

- 2 % ze základu daně, min. 1000 Kč, max. 15 % ze základu daně

- **Odbory**

- max. 1,5 % zdanitelných příjmů, ale max. 3000 Kč

- **Spoření na penzi**

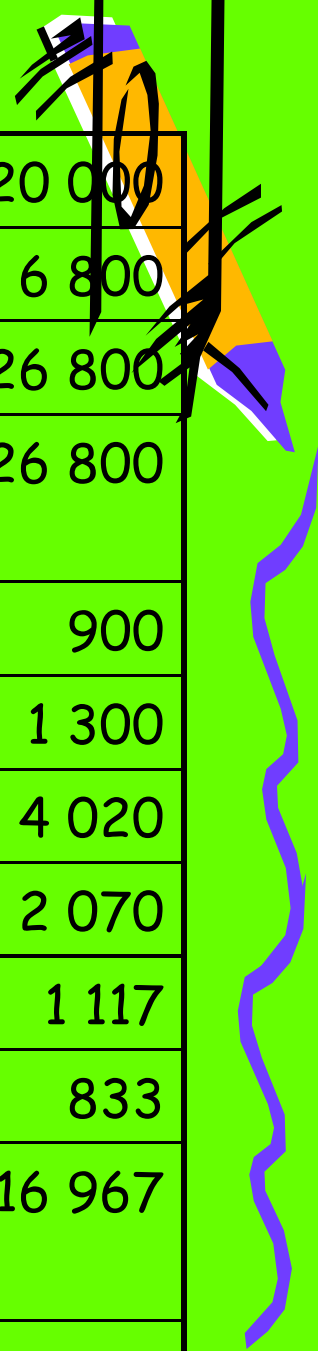
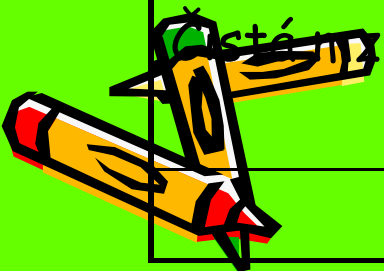
- max. 24 000 Kč

Odpočitatelné položky ze základu daně

- **Úroky**
 - max. 300 000 Kč
- **Vzdělávání**
 - max. 10 000 Kč.
 - lidé se zdrav. postižením max. 13 000 Kč a
 - lidé s těžkým zdrav. postižením max. 15 000 Kč
- **Životní pojištění**
 - max. 12 000 Kč

Výpočet čisté mzdy

Hrubá mzda (HM)	20 000
Pojistné hrazené zaměstnavatelem (34 % z HM)	6 800
Superhrubá mzda (HM + 34 % pojistné)	26 800
Základ daně (zaokrouhлено na celé stokoruny nahoru)	26 800
Zdravotní pojištění (4,5 % z HM)	900
Sociální pojištění (6,5 % z HM)	1 300
Daň (15 % ze základu daně)	4 020
Sleva na poplatníka	2 070
Sleva na dítě	1 117
Daň po slevách (daň - slevy)	833
Čistá mzda (HM - zdrav. poj. - soc. poj. - daň po slevách)	16 967

7. Pracovní doba

- dobu určuje a rozvrhuje do prac. směn zaměstnavatel
- týdenní délka nesmí obecně přesáhnout **40 h týdně** (při rovnoměr. rozvržení směn jedna směna 8 h, při nerovnoměr. 12 h)
- v prac. době je zaměstnanec povinen být na svém pracovišti
- pracovní přestávka v délce **30 min po 6 h** nepřetržité práce (**mladiství po 4,5 h**)
- přestávky na jídlo a oddech se nezapočít. do prac. doby (neposkyt.se na začátku a na konci prac. doby)

8. Dovolena

- V Česku je **základní výměra** dovolené **4 týdny**
- Zaměstnanci např. státu, obcí, krajů či příspěvkových organizací **5 týdnů ročně**
- Příslušníci bezpečnostních sborů **6 týdnů v roce**
- Pedagog. prac. a akadem. prac. vysokých škol **8 týdnů**
- Zaměstnanci, kteří pracují v dolech, v prostředí, kde jim přímo hrozí nákaza infekcí nebo jsou vystaveni ionizujícímu záření, s duševně chorými nebo mentálně postiženými, ve věznicích nebo jako potápěči, mají **nárok na dodatekovou dovolenou o výměře 1 týden ročně**

8. Dovolená

- **Dovolenu určuje** dle rozvrhu čerpání dovolené **zaměstnavatel - nutno přihlížet** jak k provoz. důvodům zaměstnavatele, tak **k oprávněným zájmům zaměstnance**
- Určena by měla být tak, aby zaměstnanec mohl v přísluš. roce vyčerpat alespoň 4 týdny dovolené
- **Nevyčerpaná dovolená se převádí do dalšího roku,** případně s jeho souhlasem ještě do dalšího násled.roku, pak ale nárok na ni zaniká
- **Dovolená je placená,** za její čerpání přísluší náhrada mzdy nebo platu **ve výši průměrného výdělku**

8. Dovolená

- Pokud byl **zaměstnanec v prac. poměru** u téhož zaměstnavatele **alespoň 60 dní**, má **nárok na dovolenou za kalendář. rok, popř. na její poměr. část**, jestliže prac. poměr netrval nepřetržitě po dobu celého roku
- **Poměr. část činí za každý odprac. měsíc 1/12 dovolené**, která by náležela za celý rok
- **Pokud** by zaměstnanec **neodprac.** pro daného zaměstnavatele **alespoň 60 dní**, má **nárok na dovolenou za odprac. dny**, která činí **1/12 dovolené za kalendářní rok za každých 21 odprac. dnů**

9. Konkurenční doložka

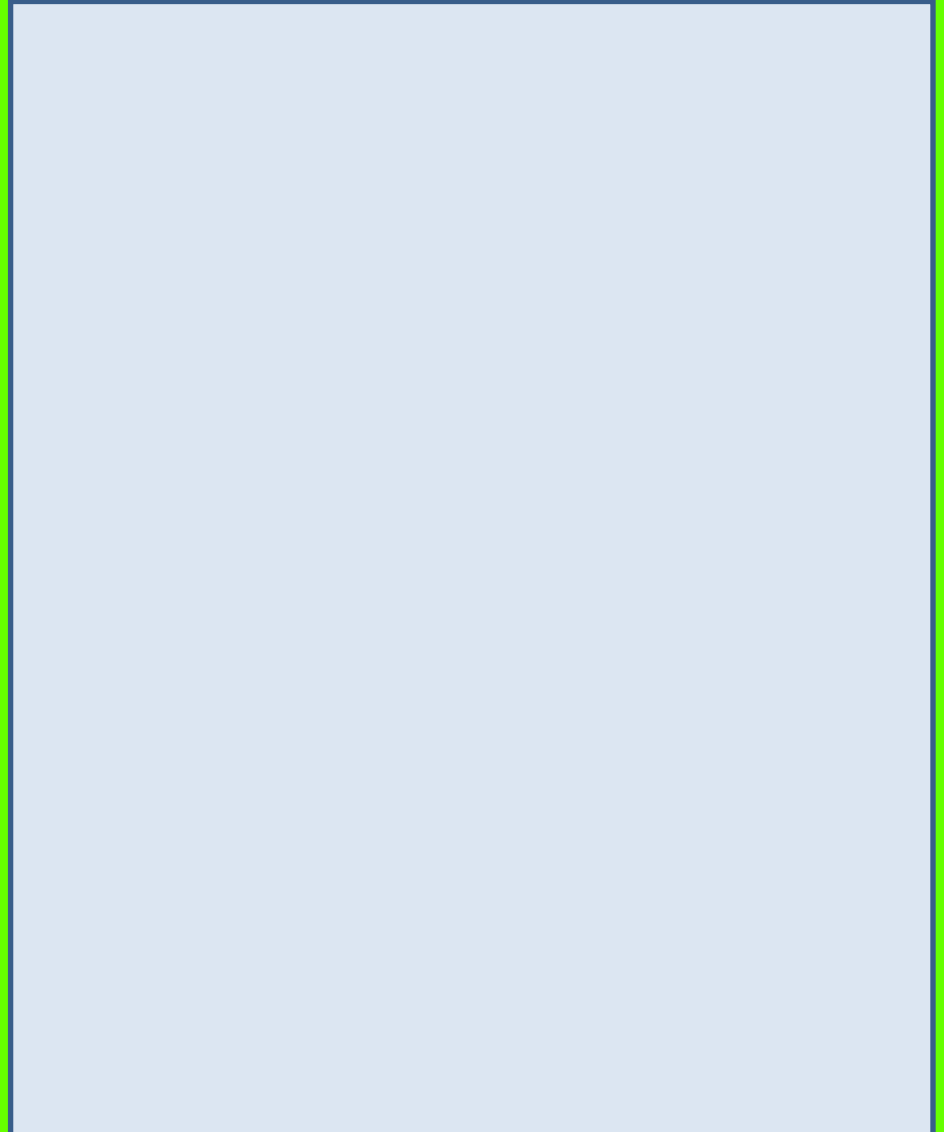
- **Smluv. ujednání** mezi zaměstnavatelem a zaměstnancem, **které omezuje výděleč. činnosti zaměstnance po skonč. zaměstnání, max. však na dobu 1 roku /pouze písemně – jinak není platná/**
- **Smyslem je ochrana know-how zaměstnavatele** pro dobu po skonč. prac. vztahu zaměstnance
- Může se vztahovat **pouze k prac. činnosti, která by byla shodná s předmětem činnosti zaměstnavatele**
- Součástí konkurenč. doložky je **závazek zaměstnavatele**, že poskytne zaměstnanci **přiměřené peněž. vyrovnání**

9. Konkurenční doložka

- **Konkurenč. doložku nelze sjednat s:**
 - pedagog. pracovníky stát. škol a škol. zařízení
 - pedagog. pracovníky v zařízeních sociál. Služeb
- **Porušení konkurenč. doložky:**
 - smluvní pokuta
 - upuštění od této činnosti se lze domáhat i soudně

Úkol č. 1

- Vypracujte pracovní smlouvu:
- Do připraveného formuláře správně umístěte všechny náležitosti pracovní smlouvy, aby byly formálně správně a uveďte **povinné náležitosti** pracovní smlouvy.

Úkol č. 2

- Uvedte: a) do levého sloupce povinné náležitosti prac. smlouvy
b) do pravého sloupce nepovinné náležitosti PS

Povinné náležitosti

Nepovinné náležitosti

Povinné náležitosti	Nepovinné náležitosti

Zdroj:

- 1) RYSKA, Radovan; PUŠKINOVÁ, Monika. *Právo pro střední školy*. Praha: EDUKO, 2012, ISBN 978-80-87204-573.
- 2) ŠÍMA, Alexander; SUK, Milan. *Základy práva pro střední a vyšší odborné školy*. Praha: C.H.Beck, 2006, ISBN 80-7179-098-2.
- 3) TOMANCOVÁ, J.. *Základy práva (nejen) pro školy*. Boskovice: František Šalé – Albert, 2007, ISBN 50-7326-110-3.
- 4) Česká republika. Zákoník práce. In: *Zákon č. 262/2006 Sb.*,. Dostupné z: <http://zakony.centrum.cz/zakonik-prace>